

Nota archeologie

Bilzen, Camille Huysmansplein 6-10

DEEL II: Programma van Maatregelen

Projectcode: 2021A4

Historisch en Archeologisch Advies, Studies en Toegepast onderzoek

Verwijzing: VAN DE KONIJNENBURG, R., JANSSEN, J., (2021), Bilzen, C. Huysmansplein 6-10, nota archeologie, Haast-rapport 2021-01, D/2020/12654/01

Rik van de Konijnenburg - Grauwe Torenwal 6/00/1 - B-3960 Bree (BE) - Mob. 0496 209 018

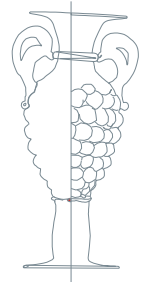
e-mail: rik.vandekonijnenburg@telenet.be

Foto's: HAAST – Rik vd Konijnenburg (tenzij anders vermeld)
Tekeningen: HAAST (tenzij anders vermeld)

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wettelijk depot: D/2021/12654/01

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

COVERFOTO: de vier werkputten

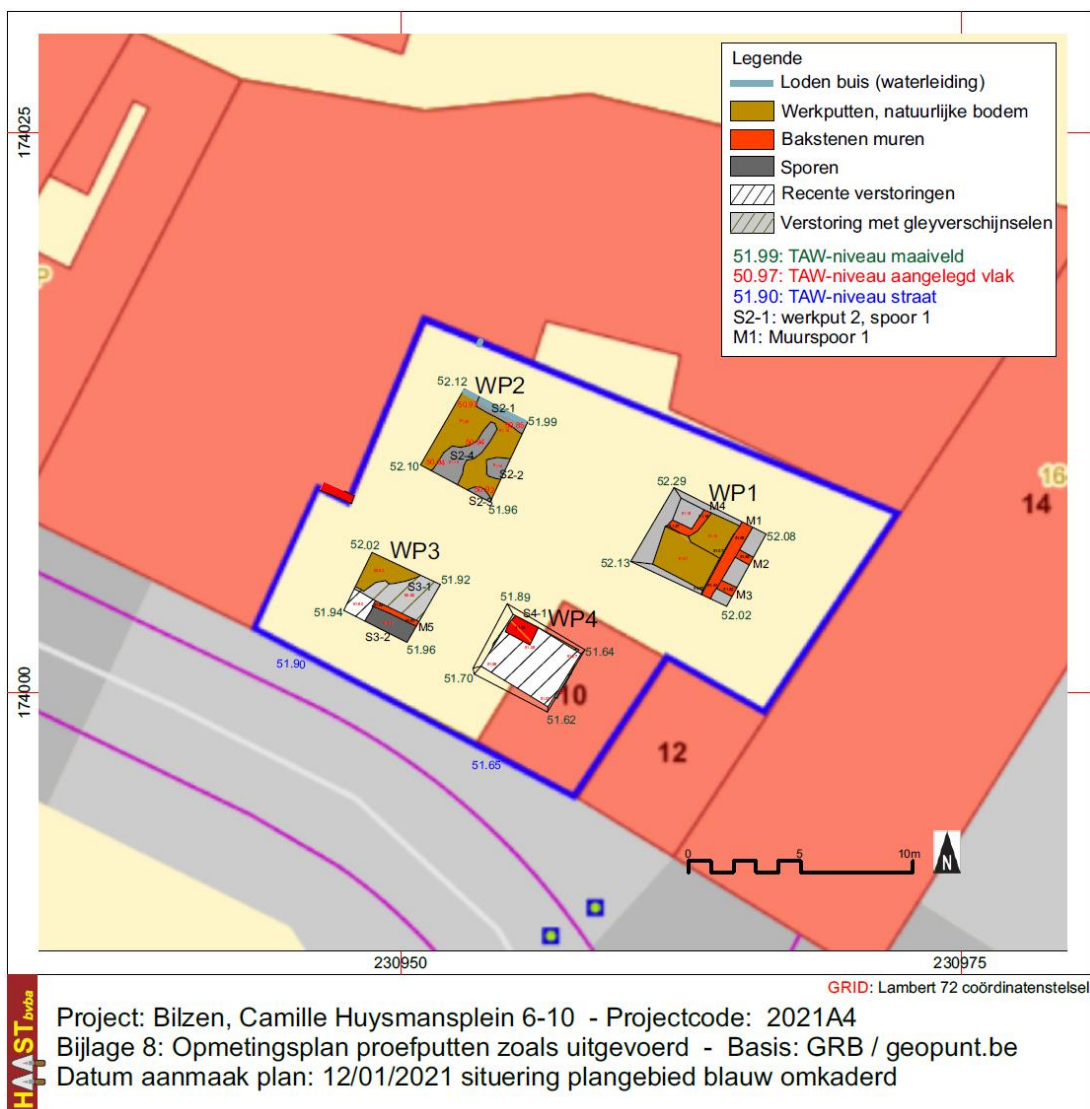

Fig. 1: opmetingsplan van het uitgevoerd proefsleuvenonderzoek

1. Beschrijvend gedeelte

Administratieve gegevens

Projectcode:	2021A4
Naam erkende archeoloog:	Rik van de Konijnenburg
Erkenningsnummer:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00041
Locatiegegevens:	zie gegevens archeologienota: https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/12825
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied:	zie gegevens archeologienota: https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/12825
Kadastergegevens:	zie gegevens archeologienota: https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/12825
Topografische kaart:	zie gegevens archeologienota: https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/12825
Alle betrokken actoren:	Rik van de Konijnenburg (erkend archeoloog), Joan Janssen (archeoloog),
Betrokken personen buiten het project:	
Contact:	Rik.vandekonijnenburg@telenet.be , 0496 209 018

2. Gemotiveerd advies

Volgend op het bureauonderzoek (<https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/12825>) werden op de percelen 1M169t en 169p aan het C. Huysmansplein, huisnummers 6-10, 4 proefputtenaangelegd in functie van het verplicht archeologisch onderzoek in het projectgebied.

Het assessment van het projectgebied wees uit dat het terrein bodemkundig zeer nat is. Grondwater werd aangetroffen tussen 1.20 en 1.50 m onder het maaiveld en uit de profielkolommen kon afgeleid worden dat onder meer door de wisselende, hoge grondwaterstanden bodemsporen verkleuringen hebben veroorzaakt in de diepere ondergrond, tussen 1.00 en 1.50m onder het maaiveld. Die verkleuringen lijken sporen van kuilen maar zijn mogelijk te wijten aan insijpeling van geroerde, grijs gekleurde grond in de natuurlijke leembodem, maar zijn ook restanten van bodemingrepen die gepaard gingen met bouw- en sloopwerken uit het einde van de 19de/20ste eeuw.

Uit het onderzoek, aangetroffen sporen in de werkputten, sporen in opstaand muurwerk , cartografische en iconografische bronnen is gebleken dat in het projectgebied oorspronkelijk een langwerpige gebouw stond, mogelijk een soort stadsboerderij, die groter was dan het projectgebied. In de 20ste eeuw werd dat pand opgedeeld in vier verschillende percelen.

Enkel het centrale deel van een oude, postmiddeleeuwse stadsboerderij, is gesitueerd binnen het projectgebied.

Enkel dat centrale deel behield tot de jaren 1990/1995 de contouren van het oorspronkelijke gebouw. Het oostelijke deel werd afgebroken en rond 1960 vervangen door nieuwbouw van twee woningen, het westelijke deel onderging eenzelfde lot. Dat westelijke deel, nu de kantoren van de Voorzorg, valt volledig buiten het huidige projectgebied, het oostelijke deel, één van de twee woningen uit de jaren 1960, valt binnen het projectgebied en die woning werd op 5 en 6/01/2021 afgebroken.

Het resterend deel van het oorspronkelijke pand, gesitueerd op het kadastrale perceel 169t werd in de loop der jaren opgesplitst in twee woningen; huisnummers 6 en 8.

De verbouwingen en vooral de evolutie van het pand zoals weergegeven op het Primitief Kadaster uit 1842 kan goed gedocumenteerd worden met recente luchtfoto's en waarnemingen op het terrein. Daaruit blijkt duidelijk dat wat betreft de oudere fase, 17de / 18de eeuw, slechts het centrale deel van het gebouw tot de jaren 1990/1995 binnen het projectgebied valt en dat eind 19de en vooral in de 20ste eeuw dat centrale deel evolueert naar woningen met verbouwingen en vooral aanbouw van schuurtjes / achterbouw.

De sporen en muurdelen aangetroffen binnen het projectgebied, betreffen slechts een deel van de oorspronkelijke postmiddeleeuwse boerderij aangezien die zich over een groter terrein uitstrekte. Binnen het projectgebied werd een evolutie van een restant van die postmiddeleeuwse boerderij vastgesteld met vooral sporen van bijgebouwen die eind 19de en zelfs 20ste-eeuws zijn.

Het aangetroffen aardewerk, glas en beenderen kan wijzen op bewoning door iemand met een medicinaal beroep, maar ook een kleine stadsboerderij is niet uitgesloten aangezien een groot deel van de aangetroffen beenderresten afkomstig blijkt te zijn van kleine hoefdieren, mogelijk schaap, mogelijk een veulen. Het lijkt geen slachtafval aangezien op slechts één botfragment een kap- of snijspoor werd aangetroffen. Dat de beenderen te beschouwen zijn als etensresten lijkt eerder onwaarschijnlijk, maar is niet uit te sluiten. Onwaarschijnlijk is het echter niet aangezien geen enkel bot in een anatomisch verband met andere beenderen werd aangetroffen; alles lag verspreid over de aangelegde vlakken in de werkputten 1 en hoofdzakelijk in werkput 2.

Het aardewerk is goed dateerbaar en het grootste deel wijst op een continuïteit van bewoning vanaf de 17de tot en met de 20ste eeuw.

Op basis van de gegevens verkregen uit de proefputten kan voldoende kennis met betrekking tot gebruik en bebouwing van het projectgebied afgeleid worden. Een uitgebreide opgraving van het terrein zal de conclusies van het proefputtenonderzoek mogelijk verder verfijnen, maar zal ons inzien geen substantiële grotere kenniswinst opleveren met betrekking tot de bewoning en / of bebouwing op het terrein en de evolutie ervan. Uit de cartografische bronnen blijkt immers ook dat enkel het centrale deel van een groter geheel binnen het projectgebied valt. Om een goed beeld te krijgen van het bouwkundig geheel waarvan het projectgebied oorspronkelijk deel uitmaakte zou het volledige gebied onderzocht moeten worden. Maar dat is onmogelijk aangezien het oorspronkelijke perceel

169, nummering op het Primitief Kadaster, in de 20ste eeuw opgedeeld wordt in 4 afzonderlijke kadastrale percelen, de huidige percelen 168g, 169t, 169p en 169k. Enkel de percelen 169t en 169p maken deel uit van het projectgebied. Kosten / batengewijs zullen de kosten van een opgraving, te ramen op ca. 30.000 euro, niet opwegen tegen de te genereren kenniswinst, c.q. baten.

Op basis van de resultaten van het proefputtenonderzoek getoetst aan cartografische en iconografische bronnen kan derhalve het terrein vrij gegeven worden van verder archeologisch onderzoek.

BELANGRIJK:

**Dit ontslaat de bouwheer en aannemer echter niet van de meldingsplicht van vondsten:
Van toepassing is artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013¹:**

Onderafdeling 4 Toevalsvondsten

Artikel 5.1.4.01/01/2017 -

Iedereen die, op een ander moment dan bij het uitvoeren van een archeologisch vooronderzoek, een archeologische opgraving of het gebruik van een metaaldetector, een roerend of onroerend goed vindt waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat het archeologische erfgoedwaarde heeft, is verplicht daarvan binnen drie dagen aangifte te doen bij het agentschap. De Vlaamse Regering kan de nadere regels daarvoor bepalen.

In voorkomend geval brengt het agentschap de zakelijkrechthouder en de gebruiker van de betrokken percelen, als ze niet de vinder zijn, en de gemeenten waar de vondsten worden gedaan ervan op de hoogte dat er vondsten zijn gedaan die vermoedelijk archeologische erfgoedwaarde hebben en wat de rechtsgevolgen daarvan zijn.

De zakelijkrechthouder, de gebruiker en de vinder moeten tot de tiende dag na de aangifte de gevonden goederen, vermeld in het eerste lid, en hun context:

- 1° in onveranderde toestand bewaren;
- 2° tegen beschadiging of vernieling beschermen;
- 3° toegankelijk maken voor archeologisch onderzoek door het agentschap..

De Vlaamse Regering kan de nadere regels daarvoor bepalen.

In functie van het onderzoek, vermeld in het derde lid, 3°, kan het agentschap de termijn van tien dagen inkorten of verlengen. Het agentschap brengt de zakelijkrechthouder en de gebruiker daarvan per beveiligde zending op de hoogte. Na het verstrijken van de termijn zijn de zakelijkrechthouder, de gebruiker en de vinder niet langer onderworpen aan het passief-behoudsbeginsel voor archeologisch erfgoed voor wat betreft de gemelde vondst.

---

¹ <https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1023317&param=inhoud&AID=1168939>